

Sicole pàs scolîs

André Jancart

Les colebeus (pidjonisses)

Julie Leboutte & Alfred Wanlin

Touwer l' pourcea

Pascal Baijot

Lu pwin

Dji croe k' on pout dire ki l' pwin est ossu vî ki l' monde. Cwand l' Bon Diu a tchessî Adam et Eve do Paradis, n' elzî a-t i nén dit: « Vos wangnroz vosse pwin a l' souweur di vosse front »-

L' ancyin testamint raconte ki les djwifs ofrixhént ddja des pwins å Bon Diu, etot shuvant on rite bén speciå; dipoy li prumî djudi sint, nosse rilidjon a todi continouwé l' ofrande do pwin a messe.

Dins tos les pays ki cultivèt do grin, u putoit des graminêyes, on-z a todi fwait do pwin di tot tins.

Nos grins

Les grins d' Årdene, c' est, po cmincî, li speate (k' on lome cidlé del blé). Après, dj' avans l' swele et après, on pô do frumint d' mâss, mins k' est meyeu po les poyes ki po l' pwin. Dinltins, on seméve co bén on pô d' boûkete. Li farene ere djaene et ça sierveut a fé des berdeles (sôre di galetes).

Li swele si seméve dins les virêyes k' on-z aveut sârté; li speate inméve mî des meyeus tchamps, sovint on vî triyot avou d' l' ansene.

L' awousse si fjheut a l' mwin, bén sovint al seye [*faucille*], pu a l' fâs. Li bataedje si fjheut sol bok et on vanéve å van, paraprès å diåle.

Les moléns

Do tins des signeurs, come il avént todi dandjî d' sôs (c' est co parey enute), il avént basti des moléns so les rixheas et il oblidjént les djins a-z î aler. Li mônî, ki louwéve li molén, « cuir et poye », rapoirtéve bråmint å signeur. Et c' esteut l' minme avou l' for. On djheut ki l' molén u ki l' for esteut banåve ; ça vlot dire : do ban, adon do signeur...

Tchanson

Lolote

- I.** Sol boird di Sambe, et pierdou dins l' foumire, / Veyoz Couyet avou s' clotchî
crawieus ? / C' est la k' dimeure èm matante Dorotêye, / Veve d' èm mononke
Adriyin do Crosteu / E s' nouve mājhon, nos avans fwait ribote / Dimegne passé
tot e pindant l' crama; / Pol prumî côp, c' est la k' dj' a veu Lolote / Rén k' d' î
pinser, sintoz come èm cour bate (2 côps).
- II.** Gn aveut drola les pus gaiys do viyaedje. / Å dfwait d' comeres, on n' aveut
k' a tchoezi. / On a rciné, a l' ombe, padzo l' fouyaedje, / Divant l' mājhon, dilé
l' gros cerijhî. / Èm boune matante a del bire e botaye, / C' est nén l' faro k' est
djamây si bon k' ça. / Dins s' tchike, Lolote esteut si bén vermeye, / Rén d' î
pinser, sintoz come èm cour bate (2 côps).
- III.** I daléve mia, les panses estant rimpleyes; / Djan l' Blankixheu tinguele ès
violon / Et dit: " Ms efants, nos avans ci des feyes / Ki n' dimandnut k' a danser
l' rigodon." / A ! ké plaijhi ! Ki Lolote ît continue ! / Après l' cwadrile, on boute
ene mazurka. / Dji triyanéve e pressant s' mwin dins l' minne. / Rén d' î pinser,
sintoz come èm cour bate (2 côps).
- IV.** Vla l' swer vinou, po danser, tchaeke si presse. / El violoneu racléve avou
ardeur. / L' bire et l' amour èm fihént tourner l' tiesse. / Vint nos di chnik ! dji
nedjive dins l' bouneur. / Mins l' pa Lolote, e voyant k' dj' el rabresse, / D' on
côp d' shabot m' fwait plonkî dins l' purea. / Li cmere s' ecourt, eyet mi, dj' èm
ramasse. / Ciel ! ké côp d' pî ! sintoz come èm cour bate (2 côps).
- V.** Dj' èm sovénrè do crama d' èm matante. / Dj' croe k' dj' a l' cripet cassé ou
dismetou. / Dji prind des bagns al wapeur d' aiwe bolante, / Groumiant les dints
tos les côps ki dj' m' ashîd. / Mins cwand dj' divreu sketer m' dierinne coulote, /
E m' apougnant avou s' mame eyet s' pa, / Purade mori ki d' viker sins Lolote. /
Rén d' î pinser, sintoz come èm cour bate (2 côps).

Cåzaedje : Jacques Bertrand (1817-1884)

*Muzike : vî air kinoxhou (timbe) dedja prins e
walon dins « Li pantalon trawé »*

*Tchantaedje : Jacques Bertrand (di s' tins),
Bob Dechamps (1950-1970), Marc Keiser
(plake « Nameur, Sambe & Mouze », William
Dunker (plake « Ça va bén », Compost Binde
(plake « Evoye »).*

*Schoûtåve sol Wikipedia prononçaedje zero-
cnoxheu : https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wa_Lolote.ogg*

Sol Wikipedia walon : [https://wa.wikipedia.org/wiki/Lolote_\(tchanson\)](https://wa.wikipedia.org/wiki/Lolote_(tchanson))